

Per e-mail verstuurd

Ministerie van Financiën
De heer W.B. Hoekstra, minister van Financiën
Korte Voorhout 7
2500 EE DEN HAAG

Datum 16 september 2021
Ons kenmerk SnBa-21081118
Pagina 1 van 4
Betreft Reactie AFM op consultatie Wetsvoorstel
Toekomst Accountancysector

Geachte heer Hoekstra,

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft met belangstelling kennisgenomen van uw geconsulteerde Wetsvoorstel toekomst accountancysector. De AFM maakt hierbij graag gebruik van de mogelijkheid om op het wetsvoorstel te reageren.

Wij hebben hierna allereerst enkele algemene, overkoepelende reflecties opgenomen. Daarna wordt ingegaan op specifieke onderwerpen uit het wetsvoorstel.

Algemene opmerkingen

In de Memorie van Toelichting bij het voorliggende Wetsvoorstel toekomst accountancysector geeft u aan dat dit wetsvoorstel als doel heeft de kwaliteit van de wettelijke controle duurzaam te verbeteren. De AFM onderschrijft dat dit wetsvoorstel – in samenhang met andere initiatieven ter opvolging van de aanbevelingen van de Commissie toekomst accountancysector – een goede mogelijkheid is om de kwaliteit van wettelijke controles op een duurzaam hoger niveau te brengen. Door de gehanteerde ketenbenadering worden alle actoren in het gehele proces gestimuleerd om de kwaliteit van wettelijke controles duurzaam te verbeteren. Het is daarbij van belang dat alle schakels in de keten voortvarend aan de slag gaan met zowel de in de wet op te nemen maatregelen als met de overige maatregelen ter opvolging van het rapport van de Cta die buiten het wetsvoorstel worden genomen.

Tegen deze achtergrond acht de AFM het opportuun om de effecten van het wetsvoorstel over enkele jaren te evalueren. Het verdient de aanbeveling om in een dergelijke evaluatie ook de effectiviteit van andere initiatieven ter opvolging van de aanbevelingen van de Cta mee te nemen.¹

¹ Voorbeelden van andere initiatieven ter opvolging van de aanbevelingen van de Cta zijn de momenteel door de Kwartiermakers toekomst accountancysector geconsulteerde *audit quality indicators* en de door u per Kamerbrief van 9 juli jl. (Kamerstukken II, 2020/2021, 33977, nr. 37, [link](#)) aangekondigde opname in de Nederlandse Corporate Governance Code van wat veelal wordt aangeduid als een *in control statement* door besturen van gecontroleerde entiteiten.

Datum 16 september 2021
Ons kenmerk SnBa-21081118
Pagina 2 van 4

Specifieke onderwerpen

Vaststelling, rapportage en publicatie audit quality indicators

Met het invoeren van een verplichting voor accountantsorganisaties om periodiek te rapporteren over een nader te bepalen set aan *audit quality indicators* wordt meer data over de accountancysector verkregen, wat beoogt bij te dragen aan het nemen van gefundeerde beslissingen. Daarbij wil de AFM opmerken dat deze kwaliteitsindicatoren inzicht geven in factoren die van invloed kunnen zijn op de kwaliteit van wettelijke controles, maar geen proxy voor de kwaliteit zelf zijn. De AFM kan zich vinden in het uitvoeren van de haar op te leggen taak om toezicht te houden op de verplichting voor accountantsorganisaties om de *audit quality indicators* tijdig en volledig te rapporteren. Daarmee ziet de toezichttaak van de AFM nadrukkelijk niet op de juistheid en betrouwbaarheid van de gerapporteerde informatie.

De AFM is voornemens separaat te reageren op de consultatie van de Kwartiermakers toekomst accountancysector over de voorgestelde *audit quality indicators*.

Versterking governance grootste accountantsorganisaties

De AFM steunt de in het wetsvoorstel voorziene versterking van de governance van de grootste accountantsorganisaties.

De AFM denkt evenwel dat enkele technische verduidelijkingen over wanneer de governancevereisten van toepassing zijn op niet-OOB-accountantsorganisaties en de daarmee samenhangende overgangsbepaling voor de geschiktheidstoetsingen opportuun zijn. Wij gaan graag met u in overleg om deze aspecten nader toe te lichten.

Aanwijzingsbevoegdheid voor ondernemingen en instellingen zonder accountant

De voorgestelde aanwijzingsbevoegdheid, waarbij de Nederlandse Beroepsorganisatie (NBA) de bevoegdheid krijgt om op verzoek van een controleplichtige entiteit een accountantsorganisatie te kunnen aanwijzen bij de desbetreffende entiteit een wettelijke controle te verrichten, kan helpen voorkomen dat beleggers hun beslissingen nemen op basis van financiële verantwoordingen waarbij de accountant geen zekerheid heeft verstrekt.

De AFM kan zich geheel vinden in het vereiste dat een accountantsorganisatie alleen kan worden aangewezen voor het verrichten van een wettelijke controle als wordt voldaan aan de eisen die de acceptatie van een opdracht tot een wettelijke controle betreffen.² Zo bevatten de Wta en de EU-verordening³ eisen dat een accountantsorganisatie onafhankelijk is van de controlecliënt en niet betrokken is bij de besluitvorming van de controlecliënt. Zoals aangegeven in de Memorie van Toelichting, op de punten waar de bestaande wet- en regelgeving accountantsorganisaties verplicht om een cliënt te weigeren, wordt met het nu voorliggende voorstel ten aanzien van de aanwijzingsbevoegdheid niet afgeweken. De AFM vindt dit een belangrijke voorwaarde.

² Voorgestelde artikel 54b, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wet op het accountantsberoep.

³ Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang (PbEU 2014, L 158).

Datum 16 september 2021
Ons kenmerk SnBa-21081118
Pagina 3 van 4

De AFM kan zich vinden in het voornemen om de bevoegdheid om accountantsorganisaties aan te wijzen te beleggen bij de NBA. Als beroepsorganisatie kan zij een goede balans zoeken tussen het publiek belang van kwalitatief goede wettelijke controles en de belangen van de accountants en de organisaties waaraan ze zijn verbonden. Wij merken op dat enkele belanghebbenden oproepen om de aanwijzingsbevoegdheid te beleggen bij de AFM. Wij vinden het echter niet gepast dit bij de AFM te beleggen, omdat de AFM dan in een spagaat zou komen als zij een accountantsorganisatie aanwijst om een wettelijke controle te verrichten en vervolgens die accountantsorganisatie aangaande deze wettelijke controle wil aanspreken, aangezien dit tot eventuele (juridische) handhavingsproblemen kan leiden. Vanwege haar bestaande toezicht op naleving van wet- en regelgeving door accountantsorganisaties, vindt de AFM de haar toebedeelde taak om handhavend op te treden als het aanwijzingsbesluit onherroepelijk is geworden maar niet wordt opgevolgd door een accountantsorganisatie passend.

Overheveling toezicht op niet-OOB-accountantsorganisaties naar AFM

Tot en met 2021 voeren beroepsorganisatie NBA en de SRA ten behoeve van het toezicht op basis van de Wta in het wettelijkcontroledomein kwaliteitstoetsingen uit voor de AFM bij de niet-OOB-accountantsorganisaties. Vanaf 1 januari 2022 zal de AFM niet alleen formeel, maar ook in de praktijk de toezichthouder op de naleving van het bij en krachtens de Wta door niet-OOB-accountantsorganisaties zijn. Om die reden wordt met het voorliggende wetsvoorstel de huidige *verplichting* van de AFM om rekening te houden met de kwaliteitstoetsingen van onder andere de NBA en de SRA te vervangen door een *mogelijkheid* om met die toetsingen rekening te houden bij de uitvoering van het toezicht.⁴ De AFM steunt deze wetswijziging.

Om het toezicht op het grote aantal niet-OOB-accountantsorganisaties dat met deze overheveling onder het toezicht van de AFM komt te vallen effectief en efficiënt uit te kunnen voeren, acht de AFM het van belang haar toezichtaanpak op accountantsorganisaties meer datagedreven in te richten. Daartoe heeft de AFM in haar wetgevingsbrief van 30 maart 2021 de wens geuit om een bredere grondslag in de wetgeving op te nemen, waardoor de AFM datarapportages van accountantsorganisaties kan uitvragen en aangeleverd krijgen.⁵ De AFM beoogt op basis van analysetechnieken met data op accountantsorganisatie-niveau en wettelijk controle-niveau inzicht te verkrijgen in (onder andere) de kwaliteitsbeheersing van accountantsorganisaties en de risicokenmerken van hun cliëntenportefeuilles. De AFM wil deze informatie gebruiken om het toezicht meer specifiek te richten op accountantsorganisaties – en als afgeleide: haar externe accountants – die mogelijk een verhoogd risico lopen om niet te voldoen aan de wet- en regelgeving. In uw brief aan de Tweede Kamer heeft u gewezen op de samenloop van deze wens met de in ontwikkeling zijnde *audit quality indicators*.⁶ De Kwartiermakers toekomst accountancysector hebben recentelijk een voorstel voor *audit quality indicators* publiekelijk geconsulteerd. Door die consultatie zijn de contouren van

⁴ Voorgestelde wijziging van artikel 48 van de Wet toezicht accountantsorganisaties.

⁵ AFM Wetgevingsbrief 2021, 30 maart 2021, Kamerstukken II 2020/2021, 32545, bijlage bij nr. 134 ([link](#)).

⁶ Kamerbrief betreffende Wetgevingsbrieven DNB en AFM 2021, Kamerstukken II 2020/2021, 32545, nr. 134, p.6/7 ([link](#)).

Datum 16 september 2021
Ons kenmerk SnBa-21081118
Pagina 4 van 4

de aankomende *audit quality indicators* inmiddels bekend, zodat de AFM de komende periode graag nader met u in gesprek gaat over deze wetgevingswens.

Versterking handhavingsinstrumentarium AFM

Het wetsvoorstel voegt aan artikel 18, tweede lid, van de Wta een zin toe die bepaalt dat de accountantsorganisatie haar stelsel van kwaliteitsbeheersing zodanig inricht dat het waarborgt dat ernstige tekortkomingen in wettelijke controles worden voorkomen. Kortgezegd komt het voorstel erop neer dat als de AFM in meerdere wettelijke controles ernstige tekortkomingen constateert, dat dan het stelsel van kwaliteitsbeheersing onvoldoende heeft gefunctioneerd, waarvoor de accountantsorganisatie haar verantwoordelijkheid draagt.

De AFM meent dat de voorgestelde versterking van het handhavingsinstrumentarium door de verantwoordelijkheid van accountantsorganisaties voor individuele wettelijke controles te vergroten recht doet aan de mate van invloed die de accountantsorganisatie heeft op de kwaliteit van wettelijke controles. De AFM is van mening dat ze hiermee een middel heeft om handhavend te kunnen optreden als zij ernstige tekortkomingen in meerdere wettelijke controles constateert.

Tot slot

Wij zijn te allen tijde bereid onze reactie op het geconsulteerde wetsvoorstel nader met u te bespreken, onder andere over enerzijds de suggestie om over enkele jaren de effecten en uitwerking van het wetsvoorstel te evalueren en anderzijds de verzochte technische verduidelijkingen over wanneer de governancevereisten van toepassing zijn op niet-OOB-accountantsorganisaties en ten aanzien van de scope van de overgangsbepaling voor de geschiktheidstoetsingen.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

L.B.J. van Geest
Voorzitter
Bestuur

H.L. van Beusekom
Bestuurslid
Bestuur